

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.227/2022/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. október 27.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 14.B.218/2019/56., ítélet,

tárgyalás, 2020. szeptember 4.,

jogerő: 2020. szeptember 4.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 14.B.218/2019/56. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2020. szeptember 4. napján meghozott és jogerős 14.B.218/2019/56. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont]. Ezért az I. rendű terheltet 19 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az eljáró bíróság által megállapított tényállás lényege a következő:

– Az I. rendű és a II. rendű terhelt hajléktalanok, alkalmi munkákból tartották fenn magukat, és mindketten rendszeresen fogyasztottak italt. Az I. rendű és a II. rendű terheltet, valamint a 2. számú tanút 2017. év tavaszán – a közös munka és italozás révén megismert – 1. számú tanú az egyszobás lakásába szívdességi alapon befogadta. A lakásba az 1. számú tanú engedélyével rendszeresen bejárt étkezni és mosakodni a sértett, a II. rendű terhelt hajléktalan barátja, akit közel tíz éve az utcán ismert meg. A sértett, a terheltek, valamint az 1. számú tanú a fenti lakásban rendszeresen együtt italozott, amelyet követően a sértett gyakran éjszakára is a lakásban maradt.

– 2017. augusztus 3. napján 7 óra körüli időben az I. rendű és a II. rendű terhelt az I. rendű terhelt használatában lévő személygépjárművel egy lakásra mentek radiátorokat cserélni. A

terheltek a munka végeztével kora délután hazaindultak, majd egy, a lakás közelében lévő boltban bevásároltak és a lakáshoz mentek. Ezt követően a terheltek a lakásban tartózkodó 1. számú tanúval és a sértettel italozni kezdtek, amelynek során nagy mennyiségben fogyasztottak alkoholt.

– A délután folyamán – közelebből meg nem határozható időben – a már ittas állapotban lévő I. rendű terhelt és a sértett között ismeretlen okból szóváltás alakult ki. Ennek során az I. rendű terhelt a sértettet legalább három alkalommal közepes erővel ököllel fejen ütötte, majd a két karját megragadva a földre lökte. Az I. rendű terhelt ezt követően a szobában lévő csőszerezéshez szükséges munkaeszközöket tartalmazó dobozból magához vett egy 45 cm hosszúságú, fémből készült franciakulcsot, majd azzal a földön fekvő sértett fejét, karját, combját és térdét legalább közepes erővel több alkalommal megütötte, míg a – már szintén ittas állapotban lévő – II. rendű terhelt a sértettet több alkalommal, legalább közepes erővel a fején és a mellkasán sportcipővel megtaposta. A terheltek a sértettet az említett módon 5-10 percen keresztül bántalmazták, amely ellen a sértett eleinte kezeit maga elé tartva próbált védekezni, majd azzal a bántalmazás következtében felhagyott.

– Végül a terheltek az elszenvedett sérülései miatt járni már nem képes, vérző fejű sértettet a konyhából nyíló, függönnyel elválasztott fürdőszobába vonszolták, hogy lemosdassák. A fürdőszobában – a bántalmazás során végig jelen lévő, és a terheltek cselekményétől megrémült – 1. számú tanú a terheltek utasítására vizet engedett az I. rendű és a II. rendű terhelt által a zuhanytálca fölé tartott sértett fejére, majd a még életben lévő sértettet a fürdőszoba padlóján fekvé magára hagyták, és lefeküdtek aludni.

– A lakásba a 22 óra körül hazatérő – ott szintén szívésségi alapon lakó – 2. számú tanú észlelte a fürdőszoba padlóján eszméletlenül fekvő sértettet, és értesítette a mentőket. A 22 óra 20 perc körüli időben kiérkező mentők már csak a sértett halálának beálltát tudták megállapítani.

– A sértett a bántalmazás következtében

- (1) a falsont bal oldalának repesztett sebzését,
- (2) a homlok jobb oldalának repesztett sebzését, két rendbeli benyomatos törését,
- (3) az agy zúzódását, lágyburok bevérzését és agyvizenyő kialakulását,
- (4) az ornyereg bal oldalának hámfosztását,
- (5) a bal oldali felkar izomzatba is betérjedő zúzódását,
- (6) a bal oldali könyökcsúcs zúzódását,
- (7) a bal alkar és kézhát zúzódását,

- (8) a mellkas bal oldalának zúzódását,
- (9) a bal tomportájék zúzódását,
- (10) a bal comb zúzódását,
- (11) a bal térd zúzódását és hámfosztását,
- (12) a bal oldali lábszár zúzódását,
- (13) a jobb oldali felkar hámfosztását és izomszövetig beterjedő zúzódását,
- (14) a jobb felkar hajlító felszínének zúzódását,
- (15) a jobb alkar singcsonti vonalának zúzódását,
- (16) a jobb alkar feszítő felszínének zúzódását,
- (17) a jobb kézhát zúzódását,
- (18) a jobb oldali I-es ujj feszítő felszínének repesztett sebzését,
- (19) a mellkas jobb oldalának, az elülső hónaljvonalnak megfelelően, IX-X-es bordák magasságában rögzített zúzódását,
- (20) a jobb oldali IX-es és X-es bordák törését,
- (21) a hashártya mögötti tér masszív bevérzését,
- (22) a jobb vese roncsolódását,
- (23) a jobb oldali veseverőér sérülését,
- (24) a bal oldali VII-es borda törését,
- (25) a tüdő átszúrt sérülését és zúzódását,
- (26) a tüdő zúzódását és vérbelehelést,

(27) a pajzsporc jobb felső nyúlványának törését,

(28) a lágyrészek bevérvését,

(29) a jobb tomportájék zúzódását,

(30) a jobb oldali térd hámfosztását,

(31) a jobb oldali lábszár zúzódását,

(32) a bal oldali lapockacsúcs zúzódását,

(33) a keresztcsonttájék zúzódását

szenvedte el.

– A sértett (4)-(19) és (28)-(33) alatti sérülései egyaránt 8 napon belül gyógyuló sérülések, azok együttes gyógytartama a túlélés esetén 8-15 nap lett volna, míg az (1)-(3) és (20)-(27) alatti sérülések 8 napon túl gyógyuló sérülések, amelyek önmagukban alkalmasak voltak arra, hogy életveszélyes állapotot, vagy halált okozzanak.

– A sértett halála erőszakos módon, a terheltek által 5-10 percen keresztül kifejtett erőbehatások következtében testszerte elszenvedett 33 rendbeli zúzódásos sérülés, benyomatos koponyatörés, agyzúzódás, többszörös bordatörés, tüdőszérülés, veseroncsolódás, és kiterjedt hashártya mögötti vérzés következtében létrejött traumás sokk miatt következett be.

– A sértett a terheltek bántalmazása során az átlagosat lényegesen meghaladó szenvedéssel járó sérüléseket szenvedett, amelyekbe nem azonnal, hanem a bántalmazást követő több óra elteltével halt bele.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt tartalma szerint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak, az I. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmény minősítésének halált okozó testi sértés büntetetté történő megváltoztatása és a büntetés enyhítése, másodlagosan a különös kegyetlenséggel történő elkövetés mint minősítő körülmény mellőzése, és a büntetés enyhítése érdekében.

[4] Indokai szerint az alanyi és tárgyi tényezők közül a halálos következményre irányuló indíték hiánya, a sértetthez fűződő személyes kapcsolat jellege, az I. rendű terhelt cselekmény utáni magatartása, az elkövetés eszköze, az elkövetés módja és iránya a cselekmény halált okozó testi sértés büntettként történő minősítését indokolja.

[5] A terhelt és a sértett közötti kapcsolat alapján az a következtetés vonható le, hogy a sértett halála bekövetkezésének lehetősége tekintetében az I. rendű terhelt nem volt közömbös, nem számolt azzal a lehetőséggel, hogy a sértett a bántalmazás következtében elhalálozik, illetve bízott abban, hogy ez a következmény elmarad. Az I. rendű és a II. rendű terhelt a sértett megtekintése alapján nem észlelhette, hogy a sértett milyen belső szervi sérüléseket szenvedett, mely a halálához vezető okfolyamatot elindította.

[6] Kifejtette, hogy a bántalmazásra irányuló akaratelhatározás és az elkövetés között alig telt el idő, azaz hirtelen kialakult szándék állapítható meg, ezért hiányzott a halálos eredmény bekövetkezésének előrelátása. Az I. rendű terhelt cselekménye bántalmazásra, súlyos sérülések, legfeljebb életveszélyes sérülés okozására irányult.

[7] Az I. rendű terhelt által használt franciakulcs az ölési cselekmények elkövetésének nem tipikus eszköze, azt az I. rendű terhelt hirtelen, ötletszerűen vette magához, és azzal inkább a sértett végtagját ütötte olyan erővel, hogy törést nem okozott, azaz úgy választotta meg az ütések erejét és irányát, hogy azok súlyos sérülések okozására alkalmasak legyenek, de halálos következménnyel számolni ne kelljen. A bántalmazáshoz használt franciakulcs éllel, hegygel nem bíró eszköz, tompa felületű, kisebb súlyú és méretű, mely ütésre történő használat esetén sem eredményez rendszerint halálos sérülést. A halálos eredmény lehetőségét előre nem láthatták, mert úgy a bántalmazás, mint a sértett azt követő ellátása, megvizsgálása során a tőlük elvárható figyelmet és körütekintést elmulasztották.

[8] A védő kifejtette azt is, hogy a cselekmény nem minősül különösen kegyetlen ölési cselekménynek, mivel az I. rendű terhelt a sértett bántalmazása során ugyan a nagyszámú sérülést több percen át tartó cselekménnyel okozta, de a sérülések nagy számából még önmagában nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a cselekményt embertelen módon követték volna el, hiszen amint észlelték, hogy a sértett már nem áll ellent, a bántalmazással rövid időn belül felhagytak, és a sértettet mosdatni vitték. Nem állítható az sem, hogy a sértett rendkívüli lelki és testi gyötrelmet szenvedett volna, mely e minősítő körülményt megalapozhatná.

[9] Mindezek alapján a megtámadott határozat megváltoztatását, és a büntetés mérséklését indítványozta.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.240/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[11] Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt (is) bántalmazta a sértettet. A sértett által elszenvedett 33 rendbeli sérülés igen nagyszámú, kitartó bántalmazás során keletkezett.

[12] A sértettet az I. rendű és a II. rendű terhelt egyszerre, egymás jelenlétében, egymást erősítve bántalmazta, szándékegységben követték el a cselekményt. Ezért nem hagyható figyelmen kívül a II. rendű terhelt cselekvősege sem, az I. rendű terhelt tudatában volt annak, hogy a II. rendű terhelt is a sértett életfontosságú testtájékait támadta.

[13] Az I. rendű terhelt ölési szándákára levont – helyes – következtetést az általa használt eszköz, a támadott testtájék, és a többszöri, legalább közepes erővel történt bántalmazás alapozza meg.

[14] A sértett és az I. rendű terhelt személyes kapcsolata, valamint az indíték és a motívum hiánya nem befolyásolja a sérülések objektív számát, az azok elhelyezkedése és mértéke miatti halálos eredményt. A cselekmény utáni magatartás értékelésének körében a bántalmazott, földön fekvő sértett magára hagyásából a sérült élete, sorsa iránti teljes érdektelenségre vonható le következtetés.

[15] Az eszközhasználat az indítványban előadottakkal szemben az ölési szándék meglétét erősíti, mivel az anyagára és méretére figyelemmel alkalmas volt arra, hogy a kézi bántalmazáshoz képest fokozottabb rombolást okozzon.

[16] Az I. rendű terhelt hirtelen kialakult, ötletszerű cselekvőségére hivatkozás az események értékelése során ugyancsak irreleváns.

[17] Az irányadó tényállás alapján a különös kegyetlenséggel történő elkövetés megállapítása sem mellőzhető, az elkövetés az átlagosat lényegesen meghaladó embertelenséggel és brutalitással történt.

[18] Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta az I. rendű terhelt tekintetében.

III.

[19] Az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[20] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[21] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja lehetővé teszi a felülvizsgálatot, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

[22] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[23] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét társtettesként elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] megállapította.

[24] A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, büntettet követ el.

[25] A (2) bekezdés d) pontja alapján a bűncselekmény súlyosabban büntetendő, ha az emberölést különös kegyetlenséggel követik el.

[26] Az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges.

[27] Felülvizsgálatban a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség és a bűnösség kérdése.

[28] A tényállásszerűség az úgynevezett tárgyi okozatosság, a bűnösség pedig az úgynevezett alanyi okozatosság. A kettő együtt adja ki, hogy az elkövető tehet arról, amit a terhére róttak, amivel vádolják, mert van olyan külvilágbeli magatartása (viselkedése), ami a büntetőtörvényi tényállás szerint elkövetői magatartás (mint szükséges ismerv a tárgyi oldalon); és mert tehet az ilyen magatartás tanúsításáról. Ez utóbbi az anyagi jogi bűnösség elengedhetetlen alapja, ami az alany tudati/gondolati világával függ össze (és mint ilyen, szükséges ismerv az alanyi oldalon). A bűncselekmény hiánya pedig ezek hiányát jelenti.

[29] Az indítvány valójában a megállapított tényekből való jogkövetkeztetés helyességét vitatja. Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.

[30] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[31] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[32] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával

történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[33] Jelen ügyben ez a következőket jelenti.

[34] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy:

– az I. rendű terhelt a sértettet legalább három alkalommal közepes erővel ököllel fejen ütötte, majd a két karját megragadva a földre lökte,

– az I. rendű terhelt ezt követően a szobában lévő csőszereléshez szükséges munkaeszközöket tartalmazó dobozból magához vett egy 45 cm hosszúságú, fémből készült franciakulcsot, majd azzal a földön fekvő sértett fejét, karját, combját és térdét legalább közepes erővel több alkalommal megütötte, míg a – már szintén ittas állapotban lévő – II. rendű terhelt a sértettet több alkalommal, legalább közepes erővel a fején és a mellkasán sportcipővel megtaposta,

– az I. rendű és a II. rendű terhelt a sértettet az említett módon 5-10 percen keresztül bántalmazta, amely ellen a sértett eleinte kezeit maga elé tartva próbált védekezni, majd azzal a bántalmazás következtében felhagyott,

– végül a terheltek az elszenvedett sérülései miatt jární már nem képes, vérző fejű sértettet a konyhából nyíló, függönnyel elválasztott fürdőszobába vonszolták, hogy lemosdassák. Majd a még életben lévő sértettet a fürdőszoba padlóján fekvé magára hagyták, és lefeküdtek aludni,

– a sértett halála erőszakos módon, az I. rendű és a II. rendű terhelt által 5-10 percen keresztül kifejtett erőhatások következtében testszerte elszenvedett 33 rendbeli zúzódásos sérülés, benyomatos koponyatörés, agyzúzódás, többszörös bordatörés, tüdőszérülés, veseroncsolódás, és kiterjedt hashártya mögötti vérzés következtében létrejött traumás sokk miatt következett be,

– a sértett az I. rendű és a II. rendű bántalmazása során az átlagosat lényegesen meghaladó szenvedéssel járó sérüléseket szenvedett, amelyekbe nem azonnal, hanem a bántalmazást követő több óra elteltével halt bele.

[35] Ezen túlmenően a Kúria megállapította, hogy a törvényszék ítéletének indokolása olyan ténymegállapítást is tartalmaz, amely a tényálláshoz tartozónak tekintendő.

[36] Következetes az ítélezési gyakorlat a tekintetben, hogy az alapítéletben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazok a tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban

kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.

[37] Mindebből az következik, hogy akár a terhelt bűnösségének megállapítása, akár a bűncselekmény minősítése törvényességének megítélése során figyelembe kell venni az ítélet indokolásában a bizonyítékok értékelése során rögzített tényeket is mint irányadó tényállást.

[38] Ellenben nem tekinthető a történeti tényálláshoz tartozónak a bizonyítási eszközök tartalmának egyszerű felsorolása, idézése, ha az nem párosul adott esetben a bíróság részéről ténymegállapítással.

[39] Jelen esetben a jogerős ítélet indokolásának a 11. oldalán a [71] bekezdés tartalmazza, hogy több nagy erejű ütés és rúgás irányult létfontosságú szervek irányába.

[40] Ekként az irányadó tényállás alapján az I. rendű és a II. rendű terhelt végig együttesen bántalmazta a sértettet, az általuk kifejtett elkövetési magatartás, a sértett bántalmazása egymást kiegészítve, elősegítve, erősítve, folyamatosan, kitartóan, egymás jelenlétében zajlott.

[41] Az emberölés büntettének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék.

[42] A cselekmény végrehajtása során kialakult rögtönös, eshetőleges ölési szándék megállapítására az irányadó tényállásban írt elkövetési körülmények, a tárgyi és alanyi tényezők – miként ezt az eljáró bíróság számba vette – kétségekívül alapot adnak.

[43] A Kúria 3/2013. BJE határozata az élet és testi épség büntetőjogi védelméről rögzíti mindazon szempontokat, amelyeket a terhelti cselekmény minősítése kapcsán szükséges vizsgálni. Ekként az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka emberölésre, más élet, avagy testi épség elleni bűncselekményre irányult, jelentős mértékben a kívülvilágban megnyilvánuló, ekként megismerhető tények elemzésének van jelentősége.

[44] A jogerős tényállás szerint az I. rendű terhelt támadt a sértettre, amibe bekapcsolódott a II. rendű terhelt is.

[45] A pusztá kézzel, lábbal történő ütések, rúgások, illetve megtaposás mellett az I. rendű terhelt egy, az élet kioltására alkalmas eszközzel, franciakupacsal is bántalmazta a sértettet, akit testszerte 33 rendbeli sérülést okozó, igen nagyszámú közepes, legalább közepes, illetve nagy erejű erőbehatás ért, amelyek közül több életfontosságú szervet vagy ilyet tartalmazó testrészt támadott/ért (fej, nyaki terület, mell-, hasüreg) több olyan sérülést okozva, amelyek önmagukban is alkalmasak voltak arra, hogy halálos eredménnyel járjanak. A bántalmazás kitartó, időben elhúzódó volt, mely kezdetét követően a sértettet az I. rendű terhelt a földre

lökte, így a bántalmazást alapvetően e kiszolgáltatott helyzetben szenvedte el, amely ellen a sértett eleinte próbálkozott védekezni, azonban azzal a bántalmazás miatt felhagyott.

[46] Mindemelett a sértett a lényeges szenvedéssel járó sérülésekbe nem azonnal, hanem a bántalmazást követő több óra elteltével halt bele. A terheltek a sértett magatehetetlen állapotával tisztában voltak, így a bántalmazás következményei iránt azzal, hogy magára hagyták és aludni tértek, közömbösséget mutattak.

[47] Mindehhez képest a motívum, az indíték hiányának, a személyes kapcsolatnak nincs jelentősége.

[48] Ezen körülményekből, ahogyan azt a törvényszék indokolásában részletesen kifejtette, kizárólag az ölési szándék meglétére lehetett következtetni, arra, hogy az I. rendű terhelt tudata átfogta annak lehetőségét, hogy a bántalmazás következményeként a sértett halála is bekövetkezhet, mely következmény iránt közömbös maradt, abba belenyugodott (Btk. 7. § második fordulat).

[49] A Kúria megjegyzi, hogy az elkövetéshez használt eszköz (franciakulcs) az élet kioltására alkalmas, és ölési szándékra utaló mivoltát nyilván nem csupán az erre történő használat tipikussága határozza meg, hanem az értelemszerűen a jellemzőinek, paramétereinek (anyaga, mérete) és mikénti használatának a következménye.

[50] Ehhez képest az I. rendű terhelt a franciakulccsal a földön fekvő sértett fejét, karját, combját és térdét is több alkalommal, legalább közepes erővel megütötte.

[51] Az irányadó tényállás mellett a halálos eredmény vonatkozásában az indítványban hivatkozott akár tudatos, akár hanyag gondatlanság fel sem merülhetett.

[52] A védő vitatta a minősítő körülmény – különös kegyetlenség – megállapítását is.

[53] A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberiség, valamint erkölcsi szempontok a meghatározóak.

[54] A különös kegyetlenség fogalma alá a rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt ölési cselekmények vonhatók.

[55] Elsősorban a sértettnek okozott sérülések száma, súlya és jellege alapján állapítható meg; ezekből általában következtetés vonható az elkövetés embertelenségére.

[56] Annak, hogy a sértett eszméletlensége folytán ténylegesen elviselt-e fájdalomérzést, nincs jelentősége, nincs különösebb jelentősége ugyanígy az elkövetés eszközének sem.

[57] Az elkövető tudatának az elkövetés idején át kell fognia a végrehajtás különös kegyetlenségét. Az elkövető ezzel kapcsolatos tudattartalmára a sérülések számából, a bántalmazás hosszan tartó, elhúzódó voltából, a sértett látható szenvedéséből, illetőleg a sértettnek a végrehajtás ideje alatt tanúsított magatartásából vonható következtetés.

[58] Ehhez képest az emberölés akkor minősül különösen kegyetlen módon elkövetettnek, ha a cselekmény végrehajtása az élet kioltásához rendszerint szükséges kegyetlenséget meghaladó rendkívüli embertelenséggel történik, és a cselekmény a sértettnek olyan testi szenvedést, vagy lelki gyötrelmet okoz, amely az ember életének kioltásával általában együtt járó szenvedést, gyötrelmet is lényegesen meghaladja.

[59] Nem az elkövető érzületének (rideg, szenvtelen, kiszámított magatartásának), hanem az ölés módjának kell különös fokban kegyetlennek lennie.

[60] Azonban nem csupán a fizikai ráhatással járó fájdalomérzetnek van jelentősége, hanem annak a lelkiállapotnak is, amibe az elkövetés folytán a sértett kerül. Az ölés rossz, viszont nyilvánvaló többletgyötrelmet jelent az olyan ölési magatartás, ami szakadatlansága folytán teljes reménytelenségbe űzi a sértettet, aki ennél fogva saját halála szörnyűségét nem csak fizikailag elszenvedi, hanem azt átéli.

[61] Így van ez, ha a sértett a gátlástalanul, rendkívüli brutalitással, embertelenséggel végrehajtott, kitartó bántalmazás következtében nagyszámú, 33 rendbeli külső és belső sérülést, így testszerte zúzódásos sérüléseket, benyomatos koponyatörést, agyzúzódást, többszörös bordatörést, tüdőszérülést, veseroncsolódást és kiterjedt hashártya mögötti vérzést szenvedett el.

[62] Emellett a sértett az elszenvedett sérüléseibe nem azonnal, hanem a bántalmazást követő több óra elteltével halt bele, a sérülései jelentős fájdalommal jártak, amely a halál bekövetkeztével szükségszerűen együtt járó testi és lelki szenvedést meghaladó mértékű volt.

[63] Másfelől nyilvánvalóan többletgyötrelmet, ha az elkövetők úgy hajtják végre az ölési cselekményt, hogy közben eleve kilátástalanná teszik, letörik a sértett védekezését, ami egyben a véghezvitel elhúzódását is jelenti.

[64] Következésképpen az élet elleni cselekmény különös kegyetlenséggel elkövetettkénti minősítése törvényes [Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont].

[65] A büntetés (illetve intézkedés) törvényessége esetében a felülvizsgálat oka a Btk. – adott büntetés kiszabása (intézkedés alkalmazása) anyagi jogi alapjára, valamint a nemére, mértékére vonatkozó – mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegése.

[66] Konkrét ügyben a büntetés (intézkedés) anyagi jogi alapja

– részint a helyes minősítést meghatározó,

– részint az adott büntetés kiszabására (intézkedés alkalmazására), valamint nemére, mértékére vonatkozó anyagi jogi rendelkezés.

[67] A helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés nem törvénysértő, azaz, amennyiben a minősítés törvényes, és az annak alapján kiszabott büntetés is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, akkor a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti okból nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

[68] Az I. rendű terhelt esetében a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt a törvény 10 évtől 20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabását teszi lehetővé.

[69] Következésképpen az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 19 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés – miként a 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetés – alkalmazása nem törvénysértő.

[70] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[71] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[72] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2022. október 27.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő

BÉ